

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concurs, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂȚATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 288.

„Victoria“

Duminecă în 6/19 martie, și-a ținut institutul de credit și economii „Victoria“ adunarea generală.

A fost o zi de sărbătoare a muncii cinstitute. S'a întemeiat la anul 1887 cu un capital social de 200.000 coroane. La anul 1893 s'a făcut o nouă emisiune prin care capitalul s'a urcat la 600.000 coroane, treptat apoi la anul 1905 s'a făcut emisiunea prin care a ajuns capitalul social la 1,200.000 coroane. Adunarea generală de Duminecă a enunțat o nouă emisiune de 1,200.000 coroane, plus fuzionarea institutului de credit și economii „Lunca“ cu un capital social de 100.000 coroane, prin ce Victoria ajunge la un capital social de 2,500.000 coroane și cu fondurile sale de rezervă a ajuns la un capital propriu de patru milioane și jumătate coroane.

Pe lângă aceasta a creat trei filiale în cele mai puternice centre provinciale, dela noi, în Chișineu, Șiria și Boroșineu, ca totatătea jitnițe economice pentru popor.

Toate acestea s'au făcut prin hărnicia și cinstea celor ce au stat în fruntea institutului, căci munca lor cinstită a deschis porțile încrederii în jos la publicul care depune și scoate bani din institut și în sus la isvoarele financiare de unde vine rescomptul.

Acționarii s'au adunat în număr cum nu s'a mai pomenit nici la o bancă. Peste o sută de acționari reprezentând peste trei mii de acții. Întră acționarii de toate categoriile sociale să remarcă în deosebi participarea mare a acționarilor țărani cari sunt mai mult pătrunși de binefacerile ce le revarsă acest institut asupra poporului nostru.

Mulțimea aceasta a acționarilor a onorat toate propunerile direcțiunii cu unanima primire a lor și cu viua expresiune a încrederii, despre care s'a luat act la protocol precum că s'au făcut și alegerile în unanimitate. În aceasta bună înțelegere ce a stăpânit în totdeauna direcțiunea și adunarea generală a „Victoriei“ a zăcut puterea ei de desvoltare. Unanimitatea cu care adunarea generală

a luat hotărârile sale este chizeșia viitorului ei de aur.

Unul dintre acționarii țărani, bătrânul Todor Mogoș din Covăsinț a zugrăvit la masa comună ce a urmat adunarea generală, ce însemăta are „Victoria“ pentru țărani. Eram în mâna uzurarilor zise badea Todor Mogoș, cari ne aruncau gujba datoriei în grumaz prin cameșile lor grele și ne socoteau la dubă când ei voiau. Așa s'a pierdut o mulțime de averi țărănești. Astăzi numai e așa. În neajunsurile noastre venim la „Victoria“ de unde căpătăm bani cu camătă cinstită și povețe economice. Așa am scăpat prin „Victoria“ de plaga cămătarilor și ne sporim averile cu ajutorul ei și al lui Dumnezeu.

Iată ce atrage pe țărani la „Victoria“, la care privesc ca la o instituțiune de binefacere.

Dar dacă ar vorbi așa și preoții și învățătorii nostri cari sunt contopiți cu „Victoria“, căci ei sunt reprezentanții ei. Ei știu mai bine de schimbarea cea mare ce a făcut-o „Victoria“ în spirirea averilor românești și bisericesti.

Industria și comerțul ce a început să se inciripeze la noi tot din finanțarea „Victoriei“ își are începutul și viitorul ei.

Și cifra de 12.000 coroane votare și estimp pentru scopuri culturale mărturisește, că pe lângă ajutorarea particularilor mai au parte de dobânzile institutului și instituțiunile noastre culturale.

Pe lângă aceste, patruzeci de funcționari sporesc societatea intelectualilor nostri, cari cresc familii românești și contribuie la toate instituțiunile bisericesti culturale prin obolul lor.

Acum sunt 24 ani când s'a întemeiat „Victoria“. Cu sfială au gândit întemeietorii ei la aceea că se va putea adună capitalul de 200.000 coroane. Faptele însă au dovedit, că nu suntem noi atât de săraci, pentru că deși avem puțini oameni de bani gata, cum sunt mișii nostri capitaliști, dar suntem mulți și mulțimea aceasta dacă se adună face mare capital. Mulțimea aceasta este capitalul nostru și aici cași pe toate terenele.

Cunoașterea aceasta a puterii noastre numerice a dat direcțiunii curajul ca cu o emisie nouă să-și dublice capitalul de acții. Sperăm că mulțimea aceasta va înțelege rostul noii emisiuni.

Pentru că despre ce este vorba? Depunerile, »Victoriei« s'au urcat la 12,000.000 coroane și creditele lumii financiare și-au deschis porțile pentru Victoria. La infinit însă nu pot merge nici deponenții nici băncile mari cu creditele lor, ci cer și ele garanție în proporția urcării depunerilor și a rescomptului. Din aceste considerații a trebuit să se urce capitalul social și fondul de rezervă prin o nouă emisiune.

Numai așa va putea satisface »Victoria« cerințelor tot mai mari a poporului, care are lipsă de credit în întreprinderile sale economice tot mai estinse.

De întărirea »Victoriei« este legată și întărirea economică a poporului nostru din aceste părți. Dreptaceea să nu lipsească nimeni dela datoria lui națională de a sprijini noua emisiune a »Victoriei.« Mai ales proșimea și învățătorimea legată de acest institut dela întemeierea lui este chemată a conlucra la întărirea acestei cetăți economice, pe care mâni binecuvânte au întemeiat-o și întărit tocmai acolo unde e mai mare lipsa de ea, în Arad.

Împlinim o datorie de onoare când relevăm importanța acestui institut pentru noi.

* * *

Raportul direcțiunii ne înfățișează următorul tablou a anului de gestiune 1910: 11,565.453.28 arătând o creștere față de anul trecut de Cor. 2,666.137.25.

2. Escontul se cifrează cu cor. 14096713.15 arătând asemenea o creștere de cor. 2,818.067.64.

3. Imprumuturile ipotecare s'au urcat la cor. 2,036.190 — având de înregistrat o creștere de cor. 713.431 —

4. Imprumuturi de cont curent s'au acordat în sumă de cor. 380,288.65 adică cu cor. 145,609.65 mai mult, decât anul trecut.

5. Lombardul, de asemenea s'a urcat față de anul trecut cu cor. 15.852, la suma de cor. 52.302.

6. Circulațiunea generală în anul 1910 atinge uriașa sumă de C. 297,135.097.13.

Aflăm totodată, că cele două filiale ale »Victoriei« prosperează peste așteptări și că și-au câștigat clientela sigură și solidă, atât cea din Chișineu, cât și cea din Șiria, înființată numai în Septembrie 1910.

Atât din datele cuprinse în raportul Direcțiunii cât și după o fugitivă privire peste C^o Bilanțului, cercetătorul expert se convinge îndată despre soliditatea afacerilor institutului și mobilitatea capitalului investit. Îndeosebi Bilanțul, ni-se prezintă cât se poate de real și armonios.

Imediat după cetirea raportului Direcțiunii cetește dl Sava Raicu raportul comitetului de supraveghere, care după ce raportează despre activitatea sa, confirmă și aprobă raportul Direcțiunii.

Adunarea generală asemenea primește raportul și dă desărcinarea cuvenită atât Direcțiunii cât și Comitetului de supraveghere.

Adunarea generală primește propunerea Direcțiunii și referitor la împărțirea profitului curat, hotărînd în următorul mod:

1. Dividenda anului 1910 cor. 120.000. 2. Fondului de rezervă special Cor. 35.667.30. 3. Dotarea fondului de penziuni cu Cor. 15000 4. Tantieme: direcțiunii, directorului executiv, comitetului de supraveghere și funcționarilor Cor. 33.883.95. 5. Iar pentru scopurile filantropice și culturale se dau Cor. 12.000. Restul de tranziune în contul profitului anului 1911.

La propunerea și pe baza proiectului prezentat de Direcțiune se decretează cu unanimitatea voturilor urcarea capitalului de acții printr'o nouă emisiune de acții în valoare nominală de Cor. 1,200.000 împărțită în 6000 acții à nominal Cor. 200.

Aceste acții nouă li-se oferă cu drept de prioritatea acționarilor vechi pe lângă cursul de Cor. 300 pr. bucată, iar restul acțiilor neoptate, precum și acțiunile ce ar voi acționarii vechi să le cumpere peste numărul de opțiuni, de care dispun se vând cu cursul de Cor. 400 pr. bucată. Terminul de opțiune e dela 15 april — 15 maiu n. 1911.

În urma tratativelor dintre direcțiunea »Victoriei,« și a băncii »Lunca« din Borosineu și a proiectului prezentat de direcțiunea »Victoriei,« Adunarea generală decide fuzionarea băncii »Lunca« cu »Victoria,« în locul căreia institutul »Victoria« după îndeplinirea formalităților legale, va dura o filială nouă a institutului, (a treia filială.) Pentru aranjarea părții financiare a acestei fuzionări, se decretează o emisiune specială a de 500 acții a nominal 200 Cor. cu cursul de cor. 400 pe cari le oferă cu drept de prioritate foștilor acționari ai »Luncea,« conform prospectului special.

În direcțiune au fost aleși dl Mihai Velici și dl Sava Raicu, fostul secretar general al institutului.

Încă la începutul adunării, dl Oncu a adus la cunoștința acționarilor, că dl Sava Raicu, merituosul secretar al așezământului, într'o ședință precedentă a direcțiunii a fost ales director locțiitor. Atât alegerea aceasta cât și alegerea d-lui Raicu în direcțiune a fost primită de către cei prezenți cu deosebită bucurie și între însuflețite ovații, căci s'a răsplătit astfel cea mai laborioasă activitate pe câmpul progresului nostru economic.

O foarte bună achiziție s'a făcut prin alegerea în comitetul de supraveghere a dlui Dr. Ion Nemet, avocat în Arad. Alegerea aceasta a făcut de asemenea o foarte bună impresie și sperăm numai rezultate bune pe urma ei.

În fine se fixează dividenda pentru anul

1910 cu 20 cor. de acție, plătită imediat după adunarea generală.

Pentru frumoasele rezultate ale muncii productive a Direcțiunii și comitetului de supraveghere, acționarii prin graiul dlui protopop *Procopiu Givulescu* îi votează mulțumită protocolară, iar la propunerea dlui avocat *Dr. Alexandru Marta* se votează special mulțumită Prea Cuv. Sale Dlui *Roman R. Ciorogariu*, prezidentul adunării pentru conducerea adunării generale din anul acesta. Tot *Dr. Marta* în termeni călduroși și sinceri face elogii binemeritate directorului executiv d. *Dr. Nicolae Oncu*, care stă în primul loc la conducerea institutului.

Ovațiile unanime au dat dovadă despre încrederea și stima, de care se bucură acest vrednic fruntaș înaintea tuturor.

Suntem și noi de acord în aceste ovațiuni, făcute dlui *Oncu*, care cu toate ocupațiunile sale multilaterale își împlinește cu cea mai mare conștiințiozitate toate funcțiunile.

Di *Marta* a arătat apoi bogatele merite ale dlui *Raicu*, căruia de asemenea îi votează Adunarea generală mulțumită protocolară, precum și corpului funcționarilor.

La orele 12 și jumătate a avut loc un mare banchet la hotelul Central. S'au rostit mai multe toaste frumoase, în mijlocul unei neconținute însufleșiri.

Scoala de fete din Arad.

După lungi sbuciumări chestia școalei de fete cu internat din Arad a ajuns la o soluțiune norocoasă și așa în curând se va îmbogăți Aradul cu un nou așezământ cultural.

Reuniunea femeilor din Arad prin darul de 100.000 cor. a marelui filantrop *Vasilie Stroescu*, prin darul institutului de credit și economii »*Victoria*« de 25.000 cor. prin colecta, veniturile festivităților și prin loteria arangiată în favorul școalei de fete la stăruința zeloasei prezidente doamna *Leliția Oncu*, a ajuns la un capital de 200.000 coroane.

Cu acest capital s'a simțit destul de tare să edifice mult dorita școală cu internat. Dreptce au cerut dela consistorul nostru să-i permită a zidi o școală cu internat pe intravilanele de lângă reședința episcopescă, cari fac proprietatea fondului clerical și apoi școala clădită și mobilată gata să o predea în iurisdicția absolută a Venerabilului Consistor, fără nici o rezervă de drepturi de ingerință din partea Reuniunii.

Consistorul plenar intrunit în ședința de Marți, 8/21 Martie, a primit în unanimitate darul femeilor române și a decretat înființarea școalei de fete cu internat.

Declarațiile călduroase făcute de Prea Sfinția

Sa, de episcop, la adresa Reuniunii femeilor și la importanța școalei de fete cu internat, este gestul frumos ce ne servește de chizeșie, că școala de fete din Arad în curând va fi sub acoperământ, și-și va împlini înalta sa mențiune culturală.

Doamne ajută!

Alcoolismul.

Balaurul Catoblepas.

de Paul Adam.

Așa ziceau cei vechi unei ființe pocite cu privilegiile omoritoare și atât de puțin înzestrată cu minte că își rodea labele și urla de durere fără să-i înțeleagă pricina și fără să-i pună capăt. Și, azi, ne amintim de chipul acestei dihanii simbolice când deplângem nenorocirile multimei istovită de alcoolism. Groaznica sporire a beției naționale dă în fiecare an o sutăcincizecemii de jertfe oficiale, o mulțime săngeroasă de ucigași ocnelor și de omoriți gropii, un mare număr de nebuni balamucurilor, mii și mii de epileptici pradă zvărcolirilor urite, nenumărați tineri închisorilor. Mai mult decât altele, poporul Franței se ucide așa singur, ceas cu ceas, în cele cincisutedemii de cărciumi, în care-și lasă mai tot câștigul. Și sociologii fac socoteală că banii plătiți aici ar fi destui ca să se cumpere cu ei toate acțiunile societăților industriale. Ar sta în mâna lucrătorilor să ajungă, cu încetul, stăpânii fabricilor unde muncesc îndurerăți și mânioși.

Ce amăgitoare batjocură! În stare să-și scuture, după dorințele lor, jugul, punându-și propria voință în locul domniei capitalului, lucrătorii cu toate astea, pricopsesc pe vânzătorul de absint cu banii care le-ar aduce stăpânirea uneltelor și a tuturor mijloacelor industriale. Parcă Diavolul Scripturii s'a hotărât să-și rădă de aceste mulțimi speriate, pe care le duce în ispită cu răutatea lui nebiruită, că-și împletește viclenia în jurul slăbiciunii lor, că-i zăpăcește cu șuerăturile, cum stă scris în predicile medievale. Diavolii vechilor predicatori își bat joc de Catoblepas. Il conving lesne să se roadă el pe el însuși. Petrec pe socoteala acestei casne prostesți. Hohotesc înaintea vaeților și mânilor sociale care fac să se cutremure lumea din zilele noastre. Care Callot va ști să sape cu dalta pe o placă de aramă, această alegorie fantastică și adevărată?

Adevărată. Căci în studiul său îngrijit cu privire la boala care ar putea să ne nimicească, d-l G. Reinach dă dovezi. Cei 20.000 de mineri din Sainte-Etienne beau, pe an și de gură, cam 25 de litri de alcool, ceea ce face aproape 150 de lei. Adecă, peste tot, trei milioane de lei. Compania minelor de cărbuni de piatră e întemeiată cu un capital de 80.000 acțiuni. Titlurile acestea înfățișează astăzi 25 de milioane. Dacă lucrătorii și-ar duce la casa sindicală două treimi din economiile dela băuturile vătămătoare; dacă vistiernicul ar cumpăra în tot anul de două milioane acțiuni de ale Companiei; sindicatul s'ar trezi în câțiva ani cel mai tare acționar. Ar fi astfel stăpân în consiliul de administrație și ar rândul, după plac, programul de muncă, salariile. Ba mai mult. Cunoscutul sociolog își desăvârșește dovedirea. Un miliard și jumătate din salarii iau în fiecare an calea cărciumii. Mai puneți aproape un miliard pentru zilele de lucru pierdute din pricina heției, și o jumătate de miliard pentru mortalitatea tuberculoasă de pe urma alcoolului. „Lăsați-vă purtați de visul ăsta, mai frumos fără îndoială decât cele care tremură în aburul alcoolului“. Pretutindeni,

impiegații, lucrătorii se lasă de bănturile spirtoasei Mai curând ca într'o jumătate de veac dacă nu mai au loc vărsări de sânge, proletariatul se impune ca cea mai puternică dintre colectivitățile „capitaliste”. Stăpân pe munca lui, coproprietar al marilor puteri pe care le slujește azi cu plată, domnește. Aici și aiurea. Se socotește că dacă lucrătorii din Anglia ar uita băutura, ar putea și ei, în douăzeci de ani, să cumpere toate fabricile în care muncesc, furioși de nedreptatea soartei. Dincoace și dincolo de Mare, Catoblepas urlă de durere și se mănâncă fără să-și dea seama.

Să fie asta o părere obișnuită dușmanilor popoului? De loc. Socialiștii cei mai pricepuți judecă la fel nebunia balaurului. Ei au susținut uneori că burghezimea nu vrea să facă legi cu privire la alcoolism. Închizând cărciumile, ea s'ar găsi fără cel mai bun ajutor împotriva proletariatului. În legătură cu asta, d-l Vandervelde, fruntașul belgian, a ținut cuvântări de cele care nu se uită lesne. Dacă ne-am lua după ce spune, băutorul își pierde puterea de împotrivire, de răscoală. Toate pornirile către luptă îi adorm în îndobitocirea care-l cuprinde. Plăcerea cu rele urmări pe care o află în băutura i-se pare că face cât umirile și mâhnirea lipsurilor celor mai cu greu de îndurat: „Nu ne putem aștepta, din partea unui proletariat în nenunțiat de alcoolism, la marea muncă de organizare, care, singură, îi îngăduie să birue clasa capitalistă”. Acestea sunt chiar vorbele socialistului belgian. D-l Vandervelde vede astfel năucirea lui Catoblepas, și îndeamnă pe socialiști să-și întemeieze liga anti-alcoolică, cu toată împotrivirea electorală a cărciumarilor cari au să treacă numai decât la partidele potrivnice.

Cu toate astea, oratorul socotește acest neajuns mai mic decât acelea izvorite din pierderea puterilor omenеști de pe urma beției. El crede că părăsirea din partea unui mare număr de alegători ar vătămă mișcarea muncitorilor cu mai puțin decât înjosirea caracterelor, înmuierarea voinții, decăderea copiilor închinăți războiului social: „Le zicem, celor cari beu ca să-și adueă aminte și să lupte pentru înlăturarea ei. După învățămintele lui Karl Marx, dezrobirea lucrătorilor trebuie să fie treaba chiar a lucrătorilor”.

Până azi aceste îndemnuri au rămas fără urmări atât în Belgia cât și în Franța, unde d-l Vandervelde a fost aplaudat. Aceste două patrii se arată ca cele mai spăimântătoare tipuri de societăți alcoolice. În ce ne privește, cele 2.661.000 de Parizieni se otrăvesc în 30.481 de prăvălii, pe când cele 4 milioane 536.000 de cetățeni ai Londrei își potolese setea numai în 5860, pe când cele 3.437.000 de locuitori din New-York se îmbată în 10.821. E o cărciumă la 82 de Francezi, una la 256 de Germani, una pentru 380 Yankeei, una pentru 430 Englezi și una pentru 3000 de Suedezi, oameni cumiști cu deosebire. Cu așa proporții de cifre și cu așa întâietate, dăm de răpă. Iată cui i-se datoresc cele mai multe rachitisme, care închid, la un sfert din înscriși, ușa cazărmilor încă dela consiliul de cercetare. Și așa, imputinate și de starea pe loc a numărului nașterilor, puterile noastre de apărare națională scad înaintea celor 60 de milioane de Germani sănătoși, disciplinați. Alcoolul trădează neamul.

D-l J. Reinach a arătat foarte bine obârșia politică a acestei tragedii sociale. La începutul celui de-al doilea Imperiu, miniștrii, ca să închidă un urias număr de cărciumi, soaseră înainte și nevoia risipirii grupurilor opoziției, odată cu a combaterii alcoolismului. Ca răspuns, republicanii ajunși la putere, copleșiră cu tot soiul de licențe prielnice pe negustorii de bău-

turi. Cărciumile se înmulțiră. De câte ori vreun parlamentar încercă să înfrâneze această nebunie electorală, un orator strălucit se ridica și arăta propunerea ca o manevră reacționară, amintea măsurile împărătești și le osândeă cu vorbe mari foarte aplaudate de majoritate. Urmarea. La 1850, consumarea alcoolului curat eră de cap și pe an, de un litru și jumătate; la 1876, de 2 litri și 71; la 1879, de trei litri. Începând cu 1880, anul de înlesnire a acestei urcări, cei trei litri nu mai fură de ajuns pentru setea lui Catoblepas. El se lăsă să-i roadă măruntaele cătimi tot mai mari de alcool, înmulțindu-și urletele de suferință. Căci alcoolicul se află veșnic în starea care îngăduie primirea microbilor purtători de moarte. În țesăturile lui otrăvite, ei se așează și se înmulțesc. Oțica omoară 30 până la 40 la mie din cei cari beu 12 litri de cap, 50 până la 60 din cei cari beu 14 litri, și 80 până la 90 din cei cu 17 litri. Din 761 coboritori de bețivi, 322 sunt decăzuți, 131 epileptici, 155 nebuni. La fel și în ale sufletului. Din adolescența răufăcătoare, 80 la sută din vinovați și vinovate se nasc din necumpătați. Au fost două mii de sinucideri înainte de legile de licență a cărciumarilor; zece mii dela 1894, din cari 30 la sută datorită netăgăduit înrăuririi băutorilor.

Iată ce Catoblepas au făcut politicienii nostri din popor, din țaria și din moralitatea lui. Cele șase mii de autorizări prefectorale date de doi ani deschizătorilor de cărciumi sunt partea prietenilor partidului dela cărmă. Ori cari alții sunt înlăturați. Acestea sunt dovezi de mulțumire guvernamentală. Ca să-și dea pe sub mână bună parte din lichidele lor cărciumilor, un milion de țărani se recunosc proprietari de cazane. Acum patruzeci de ani nu erau decât treizeci de mii. Printr'o mie de violenți și de tertipurii, vulpile astea de țărani își vând, fără să le pese de fisc, alcoolul pe care îl scot din poamele care ar trebui să slujească de hrană celor din casă, ori din grăunțele de vite. D-l J. Reinach dovedește cu mare dibăcie că fabricarea alcoolului, care se ferește de ochiul Legii, e tot așa de mare ca și aceia supusă la taxe. În unele ținuturi, în Orne, de pildă, femeile amestecă acest amețitor cu laptele în biberonul copiilor, ca să doarmă și să le lase pe mame să-și vadă de treburi, fără grijă. Proprietarii de cazane de fier vinul sau țuica fură o sută de milioane dări, pe an. Statul cere de geaba. Deputații se iau la întrecere să acopere pe acești alegători cari omoară lumea. Nici unul de altminteri, nu capătă voturi dacă nu făgăduiește, mai întâiu, să ocrotească cu înrăurirea lui pe acești înșelători.

Așa nelegiuire săvârșeșe democrația.

Așa dar mulți din deputații nostri mieșorează cu știință puterile Franței, ale lor, vătându-se în acelaș timp de nenorocirile publice pricinuite de egoismul lor, împotriva al păcatelor populare. Oratorii aceștia declamă în interesul sporirii criminalității tinerilor, a zgârceniei a intereselor particulare, a neputinții legilor pedepsitoare a sărăciei claselor muncitoare, a îndesirii cazurilor de omor și de furturi, împotriva întregii decăderi a sănătății naționale. Socialiștii declamă. Conservatorii, scrâșnesc. Nici unii nici ceilalți nu-și văd faptele care ajută pe Catoblepas să-și mănânce dobitocește carnea lui. Mumai că prin purtarea lor, neamul se omoară singur. Ce le pasă? Sunt aleși. Ei așteaptă clipa să înșface în rândul lor, portofoliul vreunui minister. Se umflă în penă de numele și de locul lor. Și, se pune vre-o întârziere în schimbarea în lucru aievea a așteptărilor lor? Se răscoală, uneltesc. Se unesc. Tipă că li-se face nedreptate, că e o rușine. Ei scot dela tribună urletul balaurului cu un milion de capete verzu

care-și roade mâinile și picioarele în cele cinci sute de mii de peșteri ale alcoolului, pe tot pământul Republicii.

În afară de partide, câțiva sociologi foarte conștiințioși, ca D-l Ribot, ca D-l J. Reinach, și-au luat, de treisprezece ani, sarcina să-l scape, și fără voia lui, pe Catoblepas. Zola însuși încercase acest lucru scriind înfiorătoarea tragedie care este *L'Assommoir*; dar oamenii dreptei depărtară teza din pricina neiertătorului și mărețului ei adevăr, fără dresuri pe chip. Ceilalți, ca D-l Ranc, îl osândiră pe creatorul lui „Coupeau“ pentru realismul picturii care arată păcatele proletariatului. Lecția literară dela 1878 n'a fost ascultată. Astăzi răul se întinde peste tot. Se știu școale unde copiii vin, dimineața beți. D-l J. Reinach adaugă la evocările dantești ale lui Zola un studiu cuprinzător și aspru, ca o introducere la textul de lege propus. Fără să se îndrepte către măsurile radicale, stabilirea monopolului majorarea impozitului și îngreuierea pedepselor pentru cine caută să-l ocolească, această lege ar putea cel puțin, să împiedece deschiderea de noi debite. Va fi oprit să se mai dea băutură pe datorie. Un articol interzice orice urmărire pe calea judecătii pentru căpătarea unor astfel de sume. Altul ia dreptul celor cari calcă legea, să vândă lichid omoritoare.

E, cu adevărat, nevoie ca fiecare să încuviințeze aceste silinți, să le sprijine, și să încerce să scape mulțimea franceză care se nimicește fără să știe urlându-și durerea de oficioși, de nebuni, de ucigași, de loviți de boala copiilor, de cerșitori de tâmpiți.

N. M.

Nr. 515/1911.

Cenzurându-se socoata fundațiunii „Zsigăiana“ din Oradea mare despre venitele și spesele dela 1 august 1908 până la 31 iuliu 1909 adică pe anul școlar 1908/9 și inventariul fundațiunii de pe acel an școlar, — pe lângă constatarea, că aceasta socoată pertractându-se a fost primită la 17 februarie (2 martie) 1910 de senatul fundațiunr — Consistorul enunță următorul

Concluz:

Socoata prezentată să aproabă cu următorul rezultat:

I. Venitele:

Starea la 1 august 1908:	
în numărare:	330-23
în pretenziuni de	
taxe restante	1803-60
	2133-83
Venitele anului 1908/9	
a) din chirii	14722-50
b) în taxe de întreținere	1420
c) anticipațiuni dela cassar	34-58
	18310-91
La olaltă	

II. Spesele:

Conform ziarului s'a erogat	16397-31
Remanență la 31 iuliu 1909	
a) în numărare — —	
b) în taxe de întreținere	
neincassate	1913-60
și inventarul de pe acest an școlar despre averea imobilă constatătoare din 3 case în Oradea mare și cea mobilă constatătoare din numărare, mobile recvizite și pretenziuni cu	
starea activă de	191113 cor. 60 fil.
și pasivă de	21281 cor. 66 fil.

Deci cu stare curat activă la 31 iuliu 1909 de 169831 cor. 94 fil.

În urma acestora Consistorul, pe lângă rezerva

cautelei uzuatē dă cassarului Nicolau Zigre absolutoru referitor la această socoată și totodată în sensul literilor fundaționale dispune să se publice în organul oficios al diecezei rezultatul acestei socoți.

Despre ce se avizează senatul fundațiunii.

Arad, din ședința consistorială a senatului episcopesc ținută la 17 februarie (2 martie) 1911.

Ioan I. Papp m. p.
Episcop.

Aviz!

Subscrisul pierzându-mi testimoniul de cvificațiune extradat de comisiunea examinătoare a Ven. Consistor din Arad sub Nr. 4057/504 com. esam. vin pe calea aceasta și rog pe celce ar avea ceva știre despre testimoniul acesta să binevoiască a mi-o comunica.

Mal la 14 martie 1911.

Mihail Petrovicu.
Învățător.

CRONICA.

Apel către toți foștii elevi ai școalei comerciale superioare greco-orientale române din Brașov. Amăsurat unei dorințe generale vechi, direcțiunea și corpul profesoral au decis înființarea unui „cerc al foștilor elevi ai acestei școale“ și au înaintat deja statutele spre aprobare la In. Ministeriu de culte și instrucțiune publică.

Pentru a putea înrola pe toți foștii elevi în șirul membrilor acestei salutare organizațiuni economice-sociale, e absolut necesar a se adună datele ezacte despre toți foștii elevi ai școalei din anul 1869 și până în ziua de azi.

Rog deci cu insistență pe toți foștii elevi ai acestei școale, să binevoiască a înainta subsemnatei direcțiuni în timpul cel mai scurt posibil, fiecare despre sine și eventual după cunoștințele sale despre colegi, următoarele date:

1. Numele complet.
2. Ocupațiunea și cariera actuală.
3. Locuința (orașul, comuna, strada.)
4. Alte referințe de interes.

Mulțumind anticipat pentru acest mare serviciu făcut școalei noastre, rămân cu stimă distinsă.

Brașov, 6/19 martie 1911.

Arseniu Vlaicu
director.

Concurse.

Pentru întregirea postului de învățător din Secaș, tractul Belințului, să escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreună cu acest post sânt:

1. În bani gata 800 cor.
2. Conferența 20 cor.
3. Scripturistica 10 cor.
4. De fiecare înmormântare 40 fileri, eventual 80 fileri.
5. Locuință în natură, cu grădină de legume lângă ea.

Întregirea salariului la 1000 cor. e cerută dela stat și cvincvenalele asemenea se vor cere.

Alesul e îndatorat a presta serviciile cantonale

în și afară de biserică și a instrui tinerimea școlară în cântările bisericesti fără altă remunerație.

Preferiți vor fi cei destoinici a instrui și dirigi cor bisericesc

Petiția concursuală, ajustată conform legilor în vigoare, să așterne comitetului parohial, pe calea oficiului protoprezbiteral gr. or. rom. din Belinț (Belincz, Temes-megye) ear reflectanții sânt poftiți a să prezintă, în lăuntru terminului concursual, într'o duminică ori într'o sârbătoare, în s. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sârb* protopresbiter.
—□— 1—3

Pentru ocuparea postului învățătoresc dela școala conf. gr. or. rom. din Temeșești (Temesd) ppiatul Radnei, prin aceasta se escrie concurs, cu termin de recurgere de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala.”

Cel ales la acest post beneficiază.

1. Bani gata 544 cor.
2. 16 jughere pământ la deal.
3. Lemne din pădurea urbarială (8/166) din cari se va încălzi și sala de învățământ.
4. Pentru curatorat cor. 16.
5. Spese de conferințe 20 cor.
6. Pentru scripturistică 10 cor.
7. Dela înmormântările, la cari va fi poftit 1 cor; cu liturgie 2 cor.
8. Cvartir cu 2 odăi, cuină, cămară, supraedificate și grădină.

Darea după pământ și pădure o plătește, alesul. Alesul are să provadă cantoratul fără altă remunerațiune.

Să obsearvă, că întregirea salariului la minimalul legal e votat dela stat, în principiu, și alesului i-se va pune în curgere — după ocuparea postului. —

Recurenții să-și ajusteze recursurile lor după prescrierile regulamentare și, adresate comitetului parohial din Temeșești, să le susțearnă P. On. Oficiu ppopesc în Mariaradna, apoi să se prezinte în vre-o Duminică ori sârbătoare în sta Biserica din Temeșești, pentru a-și arăta desteritatea în cele cantonale.

Temeșești, la 1/14 martie 1911.

Solomon Giurcoane

președ. com. par.

D. Ciriți

not. com. par.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu* protoprezbiter
inspector de școale.
—□— 1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc dela școala a doua paralelă, confes. gr. or. rom. din Bara, tractul Belinț, comitatul Caraș-Severin, să escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:
1. În bani gata 810 cor.; 2. Scripturistică 15 cor.; 3. Pentru conferință 4 cor. la zi și cărașie; 4. Locuință liberă în zidirea nouă a școalei, constătătoare din 2 chilii, bucătărie și cămară; 5. Grădină de legumi lângă școală; 6. Dela înmormântare simplă 40 fil., cu liturgie 1 cor.

Întregirea salariului la 1000 cor. și cvincvenalele s'au cerut dela stat.

De curator să îngrijește comuna bisericască.

Cel ales va prestă servite cantonale fără altă remunerație.

Reflectanții sânt poftiți a să prezintă în vre-o duminică sau sârbătoare la s. biserică din Bara, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Preferiți vor fi cei apți a înființa și a dirigia cor vocal.

Cei cari doresc să ocupe acest post au să-și aștearnă petițiile, instruate conform legilor în vigoare, comitetului parohial din Bara, pe calea oficiului protopopesc gr. or. rom. din Belinț (Bélincz, Temes-megye) în lăuntru terminului concursual.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sârb* protopresbiter.
—□— 1—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățăorești dela școala conf. gr. ort rom. din Pârnești, protopresbiteratul Radnei, prin aceasta să escrie concurs, cu termin de recurgere de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:
a.) Bani gata 200 cor. b.) 5 q. de grâu, 5 q. de cucuruz, 20 q. de fân și 48 cară de lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ; 1/2 sesiune pământ pe deal, parte sămănătură, parte fânaț, cvartir liber cu grădină de legume; spese de conferințe 20 cor.; dela înmormântări mici 40 fil., mari 80 fil., cu liturgie 2 cor. Pentru întregirea salariului învățăoresc prescriș de lege, s'a făcut recurs la locul competent.

Cei ce doresc a ocupă acest post să avizează, că recursurile lor ajustate cu documentele prescrișe și adresate comitetului parohial din Pârnești, să le subștearnă P. On. Oficiu protopresbiteral din Mariaradna având a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în biserică de aici, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Dat în Pârnești, la 8/21 faur, 1911.

P. Turcu,

preș. com. par.

Ioan Furcoane,

not. com. par.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu* ppresbiter.
—□— 2—3

În urma rezoluțiunii Ven. Consistor diecesan de sub Nrul 7111/1910, pentru îndeplinirea parohiei a II-a din Petriș, prin aceasta să escrie nou concurs, cu terminul de a recurge de 30 de zile dela prima publicare în Organul „Biserica și Școala.”

Venitele acestei parohii sunt: 1. Jumătate sesiune de pământ, parte arător, parte fânaț. 2. Birul și stolele legale. 3. Întregirea dotațiunii dela stat.

Văduvei și orfanilor rămași după reposatul preot I. Popovicu li se susține dreptul garantat în § 26 al Regulamentului pentru parohii.

Parohia este de cl. II-a.

Ceice doresc se recurgă la aceasta parohie se avizeze ca recursurile lor ajustate conform prescrișelor regulamentare și adresate comitetului par. din Petriș să le trimită în terminul concursual of. ppopesc din Mariaradna, iar dâșii să se prezinte în vre-o duminică ori sârbătoare în sfta biserică din Petriș spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Petriș, la 2/15 februarie 1911.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu* protopresbiter.
—□— 2—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școala confesională gr.-or. rom. din Răchita, protoprezbiteratul Belințului, se escrie concurs cu termin de 14 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani gata 730 coroane. 2. Dela 150 numere de casă câte 15 litre de cucuruz = 2250 litre de cucuruz în boambe, prețuite în 235 cor; 3. Un jugăr pământ arător, prețuit în 35 coroane după care alesul

va solvi dările; 4. Stolele cantonale: dela înmormântare simplă 1 cor. cu liturgie 2 cor; 5. Locuință în natură cu supraedificate și intravilan lângă ea; 6. Pentru scripturistică 10 cor; 7. Pentru conferință dacă participă, 20 coroane.

De încălzirea și curățirea salei de învățământ se va îngriji comuna bisericească.

Alesul e dator, să țină și școală de repetiție, să conducă strana și să învețe pe școlari cântările bisericești, fără altă remunerație.

Preferiți vor fi dintre reflectanți cei cu pregătiri mai bune și cei cari se angajază să conducă gratuit corul bisericesc și să instrueze pe școlarii din cele 2 clase din urmă și pe adulți glasurile.

Anii de serviciu din alte locuri nu se vor socoti la cvinevenale.

Alesul e obligat a-și ocupa postul îndată după ridicarea la valoare a alegerii.

Petițiile concursuale, ajustate în regulă, se adresează comitetului parohial din Răchita, pe calea oficiului protopopesc din Belinț (Bélincz Temes-megy) și reflectanții în launtru termenului concursual, sunt poftiți a se prezenta într-o duminică sau într-o sâmbătă în sf. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Concurenții, cari sunt de mai mulți ani în funcție au să producă și atestat de serviciu dela protopopul concernent și declarație în scris că, cu începere de când pretind cvinevenale.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine *Gherasim Sârb* pprezbiter.

—□—

2—2

În urma dispozițiunii Ven. Consist. Nrii 613 și 933/911 se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare pentru îndeplinirea stațiunilor învățătoresți cantonale vacante din tractul Butenilor.

1. Bârșă în bani gata 600 cor. solvinde din cassa cultului. 2. 3 stângini de lemne pentru învățător, 3 stângini de lemne pentru sala de învățământ 3., pentru conferință 20 cor. 4., pentru scripturistică 10 cor. 5., dela înmormântări unde va fi poftit 2 cor. 6., întregirea dela stat la minimalul prescriș de lege, asemenea și cvinevenalele. 7., locuință corespunzătoare cu grădină. Conducătorii de cor vor fi preferiți și intrucât un atare ales va înființă și conduce cor în comună va fi onorat din partea parohiei după cuviință și după zelul ce îl va desvolta în aceasta direcțiune.

1. Ignești. 1. În bani gata 200 cor. 2. 5 Hl. grâu 5 Hl. cucuruz 60 litre păsulă. 3. 16 jugh. pământ. 4. 8 stângini de lemne pentru învățător și școală. 5. Scripturistică 10 cor 6. conferință 10 cor. 7. cvartir și grădină. 8. Întregirea legală dela stat, ce s'a cerut. În lipsa de învățători să vor admite la alegere și învățătoare parte femeiască. Darea după pământ o solvește cel ales.

Doritorii de a ocupa vre-una din stațiunile de sus recursele adresate respectivului comitet parohial ajustate cu documentele prescrișe vor avea a le subșterne P. O. oficiu ppresbiteral din Buteni (Körösbökény, com. Arad) având a se prezenta în vre-o duminică ori sâmbătoare în s. biserică din comuna în care a recurs spre a-și arăt desteritatea în cântare și tipic.

Körösbökény (Buteni) la 19 febr. (4 mart.) 1911.

Oficiul protopopesc ca inspectorat școlar tractual.

Iuliu Bodea adm. pprezb. insp. școl.

—□—

3—3

Prin concluzul de sub Nr 6748/910 al Venerabilului Consistor diecezan din Arad, parohul Augustin Beleş din Șimand fiind pus în stadiul de deficiență, iar parohia sa decretată de vacantă, pentru îndeplinirea acestei parohii să escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumintele împreunate cu aceasta parohie sunt:

1. Una sesiune pământ comassat, ca beneficiu fundamental;

2. Una sesiune pământ comassat, ca rescumpărare pentru bir și stole, conform concluzului consistorial de sub Nrul 2751/902.;

3. Până să aibe cortel gratuit în casa donată de preotul Augustin Beleş, alegândul preot va folosi două intravilane goale, iar după intrarea în beneficiul de locuință gratuită, Consistorul își rezervă să dispună asupra uzufructului acelor intravilane astfel, că conșervarea casei să fie asigurată.

4. Două competențe de pășune (pământ arător.)

5. Ștole legali pentru servițiile religioase, cari nu să cuprind în concluzul consistorial de sub Nr. 2751/902.

Alegândul preot va solvi toate soiurile de contribuțiuni ce cad după beneficiul său și va catehiza fără orice remunerațiune la școala noastră confesională precum și la cea comunală din A. Șimand.

Parohia fiind de clasa primă, dela recurenți să recere cvalificațiune corespunzătoare pentru asemenea parohii.

Recursele ajustate cu documentele de lipsă conform Regulamentului pentru parohii, adresate comitetului parohial din Șimand, să vor subșterne la oficiul protopopesc gr. or. român al tractului Chișineului în Nadab, având recurenții a se recurenții în sfânta biserică de aici în cutare duminică ori sâmbătoare spre a-și arăta desteritatea în oratorie și cântare, ținând cont de dispozițiunile §-ului 33 din Reg. pentru parohii.

Șimand, din ședința comitetului parohial gr. or. român ținută la 27 decemvrie 1910 v.

Augustin Beleş,
preș. com. par.

Pavel Stana,
not. com. par.

În conțelegere cu: *Demeteriu Muscanu* adm. ppsc.

—□—

3—3

Licitațiune minuendă.

În urma înțevinițării Ven. Consistor arădan sub Nrul 7107/1910 se publică concurs de licitațiune minuendă pentru zidirea din nou a sf. biserici gr. ort. română din Kistróna. (Ravna) pe 13/26 martie a. e.

1. Prețul exclamării conform preliminarului de spese și a materialului adunat în parte, se va statori cu ocaziunea licitațiunii.

2. Licitanți au să depună ca vadiu în bani gata ori în hârtii de valoare acceptabile 10% din prețul de exclamare. Planul și preliminarul de spese și condițiile de licitare se pot vedea la oficiul parohial gr. ort. român din loc.

Licitanții nu-și pot formă drept la diurne și spese de călătorie pentru participare. Comuna bisericescă își rezervă dreptul de a da lucrul în întreprindere aceluia măestru, în care va avea mai multă încredere.

Kistróna (Ravna) la 20 februarie (5 marte) 1911.

Simesie Jozsa
președintele com. paroh.

Stefan Musca
not. com. par.

—□—

1—3

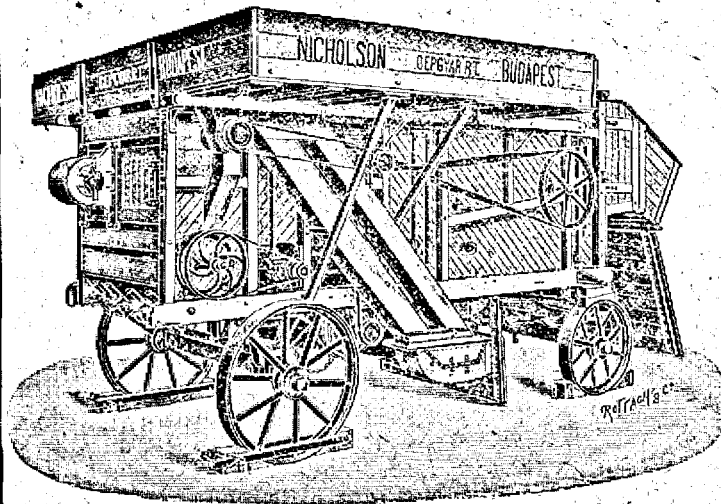
Cea mai mare firmă românească din Ungaria. Frații Burza, Arad

Telefon interurban și
comitatens Nrul 406.

Boros Béni-tér Nr. 1.

Telefon interurban și
comitatens Nrul 406.

=====
Neguțatorie de fer în gros și în detail.
=====

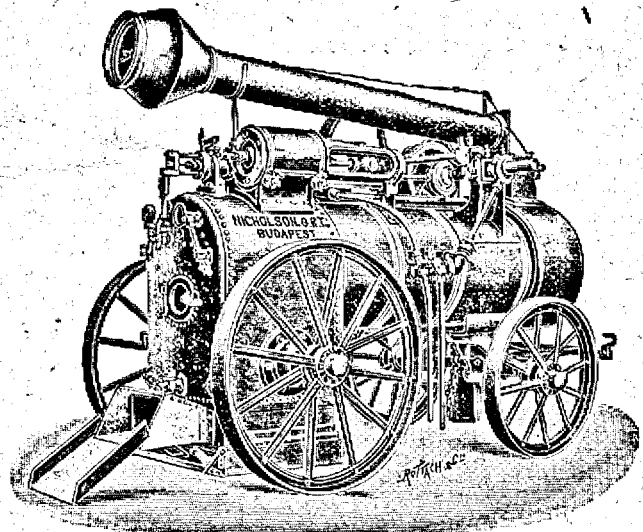
Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării și anume:

Garnituri întregi de mașini de trierat cu aburi, locomobile de drum (automobile). Motoare cu benzin și cu oleu brut. Aranjamente de mori. Prese de oleu hidraulice și de tot felul. Mașini de firezat lemne, aranjate pentru putere motorică.

Masini de secerat si de cosit iarbă, greble

Mașini de sămănat, neghitoare, ciururi. Pluguri, grăpi cu curel-niște. Prese de vin și pisătoare. Stropitoare originale Vermorel. Articli de vierit și pentru economia podrumurilor. Articli de specialitate. Curele engleze pentru mașini. Oleu și unsoare pentru mașini de calitate primă etc. etc.

Secție de mașini economice și negustorie de specialități separat în casa lui **Dr. Ispravnic** lângă negustoria de fer.

Celor interesați, cari voiesc să-și procure unelte economice, motoare de benzin, mașini de călcat, sau voiesc a-și aranja o moară cu unelte trebuincioase, să ceară Catalogul nostru ilustrat, în care va putea afla toate cele de lipsă. — Pentru deslușirile de lipsă sau comande, la cerere mergem în persoană.

14-52

Mare asortiment de osii Steier și originale Winter.